

Livsglede

4/ 2003

MEDLEMSBLAD FOR MOMENTUM · FORENINGEN

FOR ARM- OG BENPROTESEBRUKERE

God Jul Godt nytt år!

Bekväm, Lätt att anpassa, Högsta kvalité

TRUSTEP

Funktionellt bästa
fot/ankel system

- komfortabel
- anpassningsbar
- hållbar
- 22-31 cm

TRUPER

Fot/Ankel system
för barn & små vuxna

- kraftfull design
- snygg kosmetik
- växbar
- 16-21 cm

CPI
College Park Industries
erimed

erimed international Box 5028, 141 05 Huddinge

Tel 08- 449 56 50, Fax 08- 646 47 67

info@erimed.se

LIVSGLEDE 4/2003

Utgiver: MOMENTUM,
Postboks 49 Skøyen 0212 Oslo.
Utkommer 4 ganger årlig.

Layout: Grafisk Form AS, NRF 34
Trykk: Wisa Grafisk as

STYRET I MOMENTUM
Kontakt en av oss i styret - vi står til din disposisjon:

Nils-Odd Tønnevoll
Styreleder/program&prosjektansvarlig,
lår/leggprotesebruker
Dorthea vei 1, 0287 Oslo
E-post nils@connectum.no
Tlf 22 44 87 97, 92 20 16 26

Elin Holen
Nestleder/medlems&økonomiansvarlig,
lårprotesebruker
Gamle Drammensvei 241, 1383 Asker
E-post elinholen@hotmail.com
Tlf 66 78 78 18, 99 01 66 92

Helge Borgevad
Likemannskoordinator, armprotesebruker
Øvre Fagerli vei 11, 3410 Sylling
E-post helge.borgevad@selvaag.no
Tlf 32 85 64 26, 90 16 26 81

Kjartan Haugen
Idrettskontakt, leggprotesebruker
Lybekkvn 37 C, 0770 Oslo
E-post kjartan.nesbakken.haugen@tandberg.com
Tlf 22 49 29 60, 90 57 86 15

Kristin L. Lesser
Prosjektansvarlig, leggprotesebruker
Birger Olivers vei 12 A, 1176 Oslo
E-post klinnles@online.no
Tlf 22 29 71 75, 93 06 67 78

Lillian Perret
Sekretær/rekrutteringsansvarlig, lårprotesebruker
Dronningensgate 80, 8006 Bodø
E-post symask@tiscali.no
Tlf 75 52 03 67, 91 76 11 81

Elsa S. Solberg
Rettighetsansvarlig, hofteprotesebruker
Fagerstad Hageby 18, 7620 Skogn
Tlf 74 09 97 76, 99 51 41 12

Internett:
www.momentum.no

Årskontingent 2004:
Hovedmedlem (for protesebrukere) kr. 200.-
Støttemedlem (påførende og fagpersonell) kr. 100.-
Bedriftsmedlem (leverandør / verksted) kr. 1.000.-
Gaver mottas med takk!

Annonser:
Vennligst kontakt
Nils-Odd Tønnevoll tlf. 22 44 87 97,
faks 22 44 33 19 eller nils@connectum.no
for nærmere informasjon.

Bankforbindelse:
BNbank, kontonr. 9235.17.01406

KOMMENTAR

For at *Fritt Verkstedvalg* skal kunne bli en realitet må utgifter til reise og opphold dekkes på samme måte som gjelder for *Fritt Sykehusvalg*, mener vi. Armprotesebrukere får stort sett sitt behov dekket av Sophies Minde Ortopedi i Oslo eller Norsk Teknisk Ortopedi på Hamar, enten direkte eller gjennom sitt lokale verksted. Dette fungerer ofte slik at brorparten av tilpasningen skjer hos SMO eller NTO, mens justeringer og reparasjoner skjer på brukerens lokale verksted. Dette er en praksis bygget på spesialistkompetanse og tilgjengelighet som synes å fungere bra. Uansett hvor man bor får man reise og opphold dekket de gangene man trenger å dra til Oslo eller Hamar for å få tilpasset armprotese.

Når det gjelder benamputerte er bildet mindre ensartet. De fleste får det de trenger på sitt nærmeste verksted og er godt fornøyd med det. I den tidlige fasen etter amputasjon er det ofte en fordel å ha et ortopedisk verksted i noenlunde nærhet for oppfølging, men alle er ikke like og behovene er forskjellige. For de mer aktive som bruker sine proteser mye blir oppgaven etter hvert mer krevende. Ettersom alle verksteder ikke arbeider like mye med alle ulike varianter innen benproteser, kan det være en fordel å finne frem til noen som er mer spesialisert på området og dermed får til å lage bedre proteser raskt. Jo mer direkte relevant erfaring man har, desto bedre skulle forutsetningene være. Dette er generell livsvisdom som gjelder alle uavhengig av fagfelt og arbeidsområder. Noen benprotesebrukere som i dag bruker et annet verksted enn det nærmeste på grunn av dybdekunnskap om deres amputasjonsnivå og betydelig erfaring med å tilpasse en spesiell protesetype får dekket utgifter til reise og opphold, mens andre ikke får det. Vår erfaring er at praksis varierer fra trygdekontor til trygdekontor. Dette er mildt sagt frustrerende!

"For at Fritt Verkstedvalg skal kunne bli en realitet må utgifter til reise og opphold dekkes på lik linje med Fritt Sykehusvalg"

Dette tok vi opp i vår forrige lederkommentar og vi konkluderte med at vi ønsker å følge dette opp politisk. Så har allerede skjedd. Vi har flere ildsjeler i Momentum. En av dem er Elsa Solberg i Skogn i Nord-Trøndelag. Foruten et brennende engasjement for protesebrukere er hun både flink og effektiv. Siden hun har bakgrunn fra trygdestaten kjenner hun systemets irrganger. Gjennom Momentum og FFO Nord-Trøndelag er saken nå i høst tatt opp i Brukerutvalget i Fylkestyrgdekontoret. De konkluderer som følger: "Brukerutvalget slutter seg til FFO's syn om at dekning av reiseutgifter ved fritt sykehusvalg også skal gjøres gjeldende ved valg av ortopedisk verksted. Brukerutvalget ber Folketrygdekontoret om å ta dette opp med RTV." Saken er nå oversendt og det er bare å krysse fingrene for et lykkelig utfall.

Når det nå lakker og lir mot slutten av året vil vi benytte anledningen til å takke alle våre medlemmer, annonsører og andre støttespillere for deres trofaste støtte. Vi vil samtidig ønske de mange nye medlemmer som har kommet med i år hjertelig velkommen i Momentumklubben - vi håper dere vil få stor glede av medlemskapet. Men det er opp til enhver å ta ansvar og være med på å spre livsglede. Man får intet tilbake uten selv å bidra.

Gledelig jul og et riktig godt nytt år til alle våre lesere og støttespillere! I den mørke årstid er det spesielt viktig å minne hverandre på at "det er bedre å tenne et lys enn å forbanne mørket!"

INNHold

Leserbrev s. 4
Verdt å vite s. 5
Internasjonal idrettshistorie for funksjonshemmede s. 6
På A-lag med C-leg s. 8
Humor gir oss livsglede s. 10
En «amputert» utstilling i Bergen s. 12
Bodøweekend s. 14
Hvem blir årets ortopediingeniør? s. 16

Leserbrev brev brev

Kjære Momentum

Jeg bruker arm og benprotese og har siden 1977 benyttet samme proteseverksted. De senere årene har det klart blitt verre å være kunde der, så jeg føler at jeg er tvunget til å prøve et annet. Da melder det seg en del spørsmål som jeg finner det naturlig å stille til Momentum:

Er det noe verksted som kan anbefales i Oslo-området eller må jeg lenger av gårde? I så fall hvordan stiller det seg da med dekning av reiseutgifter og eventuelt hotellopphold til meg selv og ledsager? Og hva med jobben? Er det naturlig å bruke egenmelding eller kan sykemelding være det riktige? Hvem skal i så fall skrive denne? Neste spørsmål blir – hva gjør man når protesen begynner å "krangle"? Kan den følges i nærområdet på andre verksteder enn de som har laget den eller er det "ufint" overfor verkstedene?

Så tilslutt – kan en protese avvises fordi det har gått for lang tid fra proteseavstøpning fant sted til den er ferdig til prøving? Er for eksempel 4-5 måneder for lang tid?

*Med vennlig hilsen
Aktiv protesebruker*

Kjære aktiv protesebruker

Takk for ditt brev der du stiller en del spørsmål som mange stiller seg fra tid til annen. Det er som du kanskje er klar over tre verksteder i Oslo; OCH Ortopedi, Ortopediteknikk og Sophies Minde Ort. Senter. Alle tre tilpasser arm- og benproteser. Sophies Minde lager armproteser innomhus mens Ortopediteknikk og OCH leverer det gjennom avtale med / henviser til Sophies Minde og / eller Norsk Teknisk Ortopedi som spesialiserer seg på armproteser. Det finnes også verksteder i Drammen og på Hamar. Hvis du er misfornøyd med verkstedet du bruker kan det være lurt å prøve et nytt som kan se på deg med nye øyne. Snakk med andre protesebrukere og finn ut av

hvilken ortopediingeniør de ulike vil anbefale. Ring evt den eller de du blir anbefalt, forklar dine behov og spør hva slags erfaring de har med akkurat det du trenger. Det bør være mulig for deg å finne et verksted nærmere nok til at du slipper å være borte fra jobben mer enn noen timer, men skulle det være nødvendig kan en lege på rehabiliteringsinstitusjonen ordne det som trengs eller du kan spørre ingeniøren om det når du bestiller time. Til dine siste spørsmål vil vi på generell basis si at det er ditt behov som skal være utslagsgivende. Bruker du et verksted som ikke er i nærheten står du fritt til å få utført service lokalt ved behov. Du finner sikkert selv ut av hva som er praktisk. Det er ingen grunn til at det skal ta mer enn en eller to uker fra avstøpning før du får time til å prøve protesen. 4-5 måneder er altfor lang tid og det er det ingen grunn til at du verken skal eller bør akseptere. Avtal tid for prøving før du forlater verkstedet etter avstøpning. Lykke til!

*Med vennlig hilsen
Momentum*

«Lang natts ferd mot dag!»

Jeg velger å benytte denne «vridde» boktittel som innledning til min redgjørelse om mitt nye liv! Startskuddet gikk for 3 1/2 år siden, da høyre ben måtte amputeres. Den etterfølgende rehabiliteringen gikk meget bra, på REHAB-Harstad Sykehus. Mine problemer kom da protesefasen startet. Smertene i lårbenet var uutholdelige, fordi benet presset hardt mot proteseveggen når jeg skulle gå. Dette var en stadig gjenganger i mine møter med firmaet som leverte protesene. Etter 5 forsøk med nye hylser og feste-anordninger hadde jeg fått nok! På vårt seminar ved Hurdalssjøen, fikk både min kone og jeg «bakoversveis», når vi hilste på de andre «benløse fuglene». For første gang følte jeg meg

invalid, sammenlignet med mine «lidel-sesfeller».

Takket være Erna og Kjell Mjåtvedt, fikk jeg vite at mine plager kunne forsvinne, om jeg kom til Atterås Ortodediske i Bergen. På dette tidspunktet var jeg i ferd med å resignere, og det er ikke vanlig for meg! Heldigvis var jeg så forbannet da vi kom hjem til Harstad, at kontakten med Atterås kom i stand mye takket være Erna og Kjell.

Den 20. september 03 entret jeg Haukeland sykehus, avd. Laksevåg, og den 22. oktober 03 kom jeg hjem til Harstad som et nytt menneske. Smertefri!

Jeg går uten særlige problemer, og det mest morsomme er at jeg bruker ergometersykel, for å kompensere manglende utendørstrening, p.g.a det Nord-Norske fenomenet «hålkeføre»! Her kunne min beretning slutte, men jeg har et spørsmål som jeg gjerne vil få andres mening om.

Skal vi i Momentum få en utredning om manglende kompetanse hos en del proteseleverandører, slik at vi som er berørte fritt kan velge Hvem vi vil benytte? Utredningen må selvsagt fremlegges for de rette myndigheter. Det kan dokumenteres manglende kompetanse både på Østlandet, Vestlandet og i Nord-Norge. Dette vet jeg etter å ha møtt mennesker på Haukeland, og via telefonhenvendelser etter at jeg kom hjem fra Bergen!

Temaet er sikkert blitt diskutert allerede! Min mening er at vi nå samler opplysninger far hele landet, via det kontaktnett vi allerede har, slik at vi kan få den hjelp vi behøver, der hvor hjelpen finnes! Harstad Trygdekonto kan stå som et godt eksempel til etterfølgelse, idet alle mine krav vedrørende reisen til Bergen ble oppfylt.

*Med «smertefri» hilsen, og takk til alle som har hjulpet meg (oss)
Stine og Wilmar Hanssen*

Aktiviteter for barn ?

Jeg er mor til en jente på 7 år, som er dobbel lårprotesebruker.

Vi leser Momentum, men finner skjelden noe om det å være barn og protesebruker.

Kjersti er født med dysmeli, og tok selv avgjørelsen som 5-åring, om at hun ønsket å amputere. Selfølgelig skjedde dette etter lang tids diskusjon og med informasjon tilgjengelig.

Hun er en tøff jente med mye stå-påvilje, og vi ønsker derfor å gi henne best mulig utgangspunkt til et normalt liv. Kjersti er også sterkt hørselshemmet, og bruker høreapparater på begge ører. Taletrening er derfor også en del av hennes hverdag. Hun går i vanlig skole, og fungerer bra sammen med andre barn. Hverdagen er en utfordring for at Kjersti skal få en så normal oppvekst som mulig.

Det hadde imidlertid vært fint å lese om/treffe noen som er i noenlunde samme situasjon som Kjersti. Både av voksne og barn.

Aktivitene som har vært omtalt i Momentum, er tilrettelagt for voksne. Treff for barn, som er benprotesebrukere har vi ikke sett aktiviteter for. Utveksling av erfaringer med andre i samme situasjon hadde vært fint, både for oss foreldre, og for barna.

*Med vennlig hilsen
Anne Kristin Jæger*

Julehilsen fra Trøndelag

En riktig god jul og et godt nyttår ønsker vi våre medlemmer i Trøndelag!

*Beste hilsen likemannskontaktene
Arnfinn Hellan, Kåre Mæhlen og
Elsa Solberg*

Sophies Minde Ortopedi AS etableres som eget selskap

Rikshospitalets styre vedtok i styremøte 8. september 2003 at Sophies Minde Ortopediteknisk Senter skulle skilles ut og etableres som et 100% heleid datterselskap av Rikshospitalet.

Med sin bakgrunn i en privat yrkesskole for funksjonshemmede fra 1892 blir nå et kapittel i Rikshospitalets og avdelingens historie avsluttet. Yrkesskolen ble rundt århundreskiftet overtatt av stiftelsen Sophies Minde (basert på en gave fra det norske folk til Kong Oscar II), men etter hvert overtok staten driften og virksomheten ble en integrert del av sykehusvirksomheten ved det ortopediske sykehuset Sophies Minde.

Sophies Minde Ortopediteknisk Senter har siden 1995 vært en avdeling under Rikshospitalet som en 100 prosent aktivitetsfinansiert avdeling.

Etableringen av Sophies Minde Ortopedi AS i eget foretak vil føre til at virksomheten får økt handlefrihet, blant annet ved investeringer. Det vil videre kunne gi en bedre strømlinjeforming og et større fokus både på driften og organisasjonen.

Alle ansatte i avdeling Sophies Minde Ortopediteknisk Senter overføres fra Rikshospitalet til det nye selskapet med de samme betingelser som tidligere. Videre blir alle eiendeler knyttet til avdeling i Rikshospitalet overført til det nye selskapet.

Med et eget styre vil det nye selskapet få fokus utelukkende på egen virksomhet.

Daglig leder vil være Håkon Jensen.

Ny fot fra College Park -Venture TM

Proteseleverandøren College Park lanserer i disse dager en fot som de hevder skal være basert på en fusjon av energilagring og bevegelse.

College Park har i mange år produsert Truestep-foten. For noen år siden tilkom TruPer, den eneste barnefoten som har multiakslet dynamisk respons. -Når man har vokst fra den er Venture det naturlige valget, uttaler Matts Larsson i Erimed.

Energilagring, fotplaten av karbon strekker seg hele vegen fra hæl til tå, ankels festepunkter gir fotplaten lang momentarm for å oppnå god fleksibilitet. Ankelen gir foten et normalt bevegelsesmønster, og som alltid ved College Parks føtter, finnes forskjellige typer gummi for individuell tilpasning.

College Park har lagt ned mye krefter får å til en pen fotkosmetikk. Rør og kosmetikk er også utformet for å være servicevennlig, sier Matts Larsson i Erimed.

For mer informasjon kontakt Steinar Knutsen i Erimed.
Tel 91 68 62 72, eller steiknut@online.no

Idrett betyr mye for mange, men det er spesielt viktig for mennesker med funksjonshemninger! Det er et verktøy for opptrening etter ulykker, integrering i samfunnet og en viktig area for mestring og økt selvtillit.

I dag deltar utøvere med amputasjoner og andre funksjonshemninger i alt fra mosjonsaktivitet til toppidrett.

AV KJARTAN NESBAKKEN HAUGEN

Tidlig Historie

På den internasjonale area kan en spore idrettsaktivitet for funksjonshemmede i nærmere 200 år tilbake i tid. Allerede på 17- og 18-hundretallet ble det medisinsk bevist at fysisk aktivitet var viktig for rehabilitering. Etter første verdenskrig var det mange amputerte som trengte det. Denne perioden med mange nyskadede resulterte i en systematisering og utvikling innen kirurgi og fysioterapi, og fysisk opptrening ble aktivt brukt for å øke mobilitet.

Den spede begynnelse

I 1944 åpnet Dr. Ludwig Guttmann et eget senter for ryggmargsskadede på Stoke Mandeville Sykehuset i England. Her ble idrett satt i fokus, og brukt som det viktigste redskapet for å rehabilitere soldater som var skadet i Andre Verdenskrig. Dette har i ettertid blitt definert som starten på organisert idrett for funksjonshemmede. Fra rehabilitering gikk utviklingen raskt over til mosjonsaktivitet og videre til idrett på elitenivå i løpet av få år.

28 juni 1948, samme dagen som åpningen av de Olympiske lekene i London, ble "Stoke Mandeville Games" grunnlagt, og de første konkurransene for rullestolbrukere fant sted. I 1952 ble skadede soldater fra Nederland invitert, og dette dannet grunnlaget for "The Internasjonale Stoke Mandeville Games Committee" (ISMGF). Så langt var det kun rullestolbrukere som hadde et tilbud, men

"World Federation for Ex-Servicemen" etablerte i 1960 en arbeidsgruppe som studerte utfordringer med idrettsaktivitet, og dette inkluderte også andre skadegrupper. Resultatet ble "The International Sport Organization for the disabled" (ISOD), som så dagens lys i 1964. ISOD tok ansvar for andre skadegrupper, og hadde et tilbud til utøvere med amputasjoner, cerebral parese og

vært helt avhengig av velvilje fra arrangørbyene. Heldigvis utviklet det seg en kappestrid, der de nye arrangørnasjonene skulle overgå den forrige arrangøren. Dette har kanskje vært den viktigste årsaken til at de Paralympiske lekene har hatt en kraftig kvalitetsheving helt fram de siste sommerlekene i Sydney, Australia og vinterlekene i Salt Lake, USA. Vinterlekene på Lillehammer i 1994

Internasjonal

blinde. Etter påtrykk fra ISOD deltok amputerete utøvere for første gang i historien i de Paralympiske lekene i Toronto, Canada i 1976.

"International Paralympic Committee" (IPC)

Etter hvert begynte også andre interesseorganisasjoner med fokus på skadegrupper å jobbe med idrettsaktivitet. Det meldte seg etter hvert et behov for å koordinere kreftene. De fire organisasjonene "Cerebral Palsy International Sport and Recreation Association" (CP-ISRA), "International Blind Organisation" (IBSA), ISMGF og ISOD, gikk sammen og dannet i 1982 "International Coordinating Committee Sports for the Disabled in the World" (ICC). Etter en intern omstrukturering og demokratisering prosess, ble IPC opprettet i 1989. IPC har fram til i dag sakte men sikkert utviklet seg til å bli en sterk og viktig organisasjon som promoterer idrett for en lang rekke skadegrupper. Organisasjonen opprettet i 1999 hovedkvarter i Bonn, Tyskland med fast administrativ stab.

"International Olympic Committee" (IOC)

Som sagt har idrett for funksjonshemmede hatt røtter inn i Olympisk aktivitet helt tilbake til 1948. Siden lekene i 1988 i Seoul, Sør-Korea har de Paralympiske lekene blitt arrangert i forbindelse med de Olympiske lekene. Det har ikke vært noen selvfølge, siden IOC ikke har pålagt arrangørbyene å arrangere de Paralympiske lekene ca to uker etter de Olympiske lekene. IPC har jobbet hardt for å utvikle lekene, men har

var i en strategisk meget viktig periode med på å akselerere denne positive spiralen, samt å blåse mer liv i debatten om IOC burde ta mer ansvar for idrett for funksjonshemmede. Etter turbulente tider i IOC like før årtusenskiftet ble IOC tvunget til å ta et standpunkt, og under lekene i Sydney i 2000 ble en samarbeidsavtale mellom IPC og IOC undertegnet. Denne avtalen har i etterkant blitt videreført, og dette innebærer blant annet at de Paralympiske lekene for første gang blir en offisiell del av de Olympiske lekene i Beijing, Kina i 2008. I tillegg har IOC åpnet for finansiell støtte til IPC, samt kryssrepresentasjon i komiteer mellom de to organisasjonene.

Framtiden

Utviklingen har gått raskt, men en kan spørre seg om den snart kommer til å stoppe opp? De Paralympiske lekene i Sydney var med sine 7000 utøvere og ledere fra 122 land, og 1.2 millioner solgte tilskuerbilletter ikke mindre enn et gigantisk idrettsarrangement. Kvaliteten har blitt så bra, og avtalen med IOC sikrer framtiden for idrettsarrangementet som arrangeres hvert fjerde år. Utfordringen framover ligger derfor slik jeg ser det på to områder. Det ene blir å utvikle et idrettstilbud på et bredere aktivitetsplan på regionalt og nasjonalt nivå. I tillegg blir det viktig å få internasjonale sær-idrettsorganisasjoner som "Fédération Internationale de Football Association" (FIFA), "Fédération Internationale de Ski" (FIS) og andre til å ta et større ansvar for idrett for funksjonshemmede. Denne prosessen har allerede startet, og det blir spennende å se hva dette bringer i framtiden.

© Photo: Leven Coudemys - www.coudemys.be

Idrettshistorie for funksjonshemmede

© Photo: Leven Coudemys - www.coudemys.be

Den volleyballspillende 17-årige Marianne Mæland fra Lyngdal i Vest-Agder trosser sitt voldsomme fysiske handikapp med et usedvanlig pågangsmot og en høyteknologisk protese i Rolls Royce-klassen.

Av HALVOR FJERMEROS (tekst og foto)

Verre skjebne enn den Marianne Mæland møtte da hun var fire år gammel kan en neppe forestille seg. Og et verre skrekkscenario for en traktorfører er det vanskelig å forstille seg. For da Marianne var fire år kom hun under en slåmaskin i den sørlandske landbruksbygda Lyngdal. Det var 1. juli 1991. Datoen har brent seg like fast i Mariannes sinn som arrene etter slåmaskinens kniver og kirurgenes operasjoner har satt sine merker i hennes kropp.

Det var et under at legene på Haukeland sykehus i Bergen – hvor Marianne ble brakt med helikopter i ilfart – klarte å redde funksjonen i det ene beinet. For i tillegg til en totalskadd høyre arm, var begge beina alvorlig maltraktert. Derfor måtte den venstre foten og den høyre armen amputeres. Men hælen derfra ble transplantert over til høyre fot, hvis hæl var knust. Sånn reddet de det høyre beinet, og noen år etter operasjonen kunne legene ved Haukeland konstatere at hun hadde 98 prosent funksjon i sitt friske bein.

På A-lag m

Gøy med protese!

Siden har Marianne levd med proteser, vel å merke for foten, men ikke for armen. Hun klarer seg like greit uten armprotese, påstår hun. Men når det gjelder protese til venstrefoten, så har hun fulgt med i den teknologiske utvikling på dette området siden hun fikk sin første kunstige fot som femåring. Den nye protesen er et høyteknologisk vidunder, en såkalt C-leg, med et kne fullt av mikroprosessorer som styrer hydrauliske mekanismer – som igjen styrer ganglaget, for å si det enkelt. Den fikk hun for et halvt år siden.

– Jeg måtte vente lenge før jeg kunne ta i bruk C-leg'en. En må være nesten utvokst før det kan fungere. Det har jeg ventet på i to år.

– Hva er det som er den store fordelene med det nye kneet i C-leg'en?

– Det har en bremsemekanisme som gjør at jeg for eksempel kan gå normalt ned ei trapp. Før kunne jeg heller ikke løpe normalt på flatt underlag, men måtte ta høyre-høyre-venstre-steg. Nå kan jeg ta høyre-venstre uten juksesteg. Det er en viktig forutsetning når jeg skal spille volleyball eller drive annen sportslig aktivitet.

– Driver du annen idrett også?

– Jeg har både gått Ridderrennet og kjørt slalom, og til og med kulekjøring. Så det er mye moro med en god protese, ler Marianne. Det gjør hun ofte, og hun er også en spøkefugl med godt utviklet sans for både selvironi og den særegne disiplinen som kalles handikapphumor. Tidligere i høst gikk hun og noen venner på dørene i internatet til den lokale jordbruksskolen KVS (Kristne videregående skole) og ringte på mens de satte fra seg protesen og gjemte seg for å studere reaksjonen til de som åpnet dørene. Det ble det mang en god latter av, skal vi tro Marianne Mælands blide åsyn.

Otto Bock har levert komponentene til vidunderbeinet, mens det lokale firmaet Ortopediservice i Kristiansand har bygd protesen og tilpasset den til Marianne Mælands behov. Ortopediingeniør Paul Erik Bjørneseth i Ortopediservice sier at dette er et kne som stiller høye krav til brukerens aktivitetsnivå. Dette er siste skrik i proteseteknologi, og det har sin pris, forteller han. Han anslår at leveransene fra Otto Bock summerer seg til 125.000 kroner. I tillegg kommer montering og tilpasingsarbeid for omkring 20.000. Så da snakker vi om en fot til den nette sum av 145.000, anslår Bjørneseth.

Til høyre: Tekniker Joseph Brunton justerer Mariannes protese mens ortopediingeniør Paul Arne Bjørneseth følger nøye med.

– Det er staten som betaler dette, så det koster ikke den enkelte bruker noe mer. Men vi som monterer dette vidunderet har jo et moralsk ansvar for ikke å dele ut det aller dyreste utstyret hvis vi ikke er temmelig sikre på at brukeren kan nyttiggjøre seg den avanserte teknologien, sier Bjørneseth.

Bein til 145.000 kroner

Teknologien som C-leg'en består av kommer det tyske selskapet Otto Bock. C-leg står rett og slett for "Computer-leg". Det har vært utviklet siden rundt 1990. Per Bjergsrud, som representerer det tyske selskapet i

med C-leg

Norge. Han var tilstede under Lyngdalslagets kamp i Kristiansand nylig fordi firmaet hans hadde sponset laget med nye drakter, inspirert av Mariannes pågangsmot som volleyballspiller. Han forklarer prinsippet i det datastyrte kneet slik:

– En syklus i gåbevegelsen utgjør 1,2 sekunder, altså fra hælen settes i bakken til tåspissen forlater underlaget igjen. I løpet av den bevegelsen leser sensorer av 62 signaler. Dette "leses" av to servomotorer som styrer hydraulikken, og det er hydraulikken som hemmer eller fremmer fotens bevegelse, alt etter hva slags underlag den beveger seg på. Servomotorene drives av batterier som må lades hvert døgn. Det vil si: Batteriene har en driftstid på 30 timer, og må lades tre og en halv time for å ha full yteevne, forteller Bjergsrud.

Det hører med til historien om denne avanserte teknologien at det fins brukere som nettopp på grunn av dette hyppige ladningsbehovet har gått bort fra C-leg og tilbake til enklere teknologi. Så det er ikke sann at enhver med et protesebehov, ei heller med idrettsaktivitet på høyt nivå, absolutt må ha en C-leg.

Volleyball og videregående

Marianne Mæland er selvsagt fullt klar over sin kostbare kroppsdel. Og hun er i sannhet en verdig mottaker av protesen der hun står på parketten og server fra høyre hjørne i den gamle Ballhallen i Kristiansand den kvelden vi møter henne. Det er KFUM, jenter 17 år, som er motstanderen til Mariannes lag, Lyngdal. De er i klassen under, J 15, og må tåle et tap. For Marianne oppleves det ganske sikkert som en seier å bevege seg på et bein som oppfører seg slik idrettsbein flest pleier å gjøre.

I tillegg til sportsinteressen er Marianne en aktiv ungdom, som foruten å gå på Eilert Sundt videregående skole i Farsund, spiller teater og synger i kor. Hun er med i Lyngdal Tenkor og er hjelpeleder ved søndagsskolen i hjembygda – i tråd med sitt kristne livssyn. Og i Austad Teater feirer de i år tiårsjubileum med en revy som de selv har skrevet i teatergruppa. Da kan det komme godt med å ha orden på ganglaget. For hvem har sagt at det er noe enklere å bevege seg på de skrå bredder enn på volleyballparketten – uansett om det er med C-leg på Lyngdals A-lag.

Humor gir oss livsglede

Daglig leder ved
Trøndelag Ortopediske Verksted,
Svein Sivertsen

Det er snart 30 år siden professor Per Edvardsen ved Universitetssykehuset i Trondheim (nå St. Olavs Hospital) tok initiativet til å skape et helhetlig tilbud til protesebrukerne. Han så det nødvendig å trekke inn ekspertisen fra flere yrkesgrupper for å skape denne helheten.

STEINAR O. OLSEN / Tekst og foto

Dette forteller daglig leder Svein Sivertsen ved Trøndelag Ortopediske Verksted (TOV). Han har vært med fra A til Å. I fjor feiret bedriften 25-års jubileum. Ortopedisk avdeling ved St Olavs Hospital er landets største, og TOV er gitt status som protesesenter. De faglige ressursene på området er samlet, noe som naturlig nok hevdes nødvendig for å kunne drive adekvat service med ortopediske og tekniske hjelpemidler.

TOV består i dag av 38 medarbeidere, og bedriften er oppdelt i 3 avdelinger; Proteser, Ortoser, Fottøy.

Integreringen med Universitetsklinikken har vært en enorm styrke, forteller Svein. Å lage hjelpemidler er en ting, tilpasning en annen. Det er legen som vurderer det medisinske behovet og foreskriver type hjelpemiddel første gang. Han rådfører seg med fagmiljøet, og en flerfaglig vurdering trykker kvaliteten. Fåtalet har

amputert pga. ulykker, men de stiller likevel i en divisjon for seg.

Det er en stor belastning å miste en kroppsdel i et akkuttifelle. Vi tok en prat med Bjarne Skeid Venås, som nylig har amputert for 3. gang. Det hele startet for 10 år siden da han var på såkalt "vindfall-hogst". En medhjelper var uheldig med den radiostyrte vinsjen, og det lange treet kom i spenn og slapp taket plutselig. Furua på 25 meter kom i retur mot Bjarne, og slo venstre ben tvers av.

Han ble først sendt til sykehuset i Kristiansund, noe som førte til at det tok 10 timer før han fikk den nødvendige hjelpen ved Regionssykehuset i Trondheim. Bjarne mener at benet kunne vært reddet om han hadde blitt sendt direkte til RIT. Fantomsmerter har vært svært plagsomme for Bjarne, og smertene i ankel og fotblad har vært de verste. Det har blitt mye bruskdannelse i "stumpen", og nervene var grodd fast.

Overlege og spesialist i kirurgi og ortopedi, Arne Lium, har gjort en fenomenal jobb, hevder Bjarne. Han har inntrykk av at smertene er borte nå. Bjarne har hele tiden følt seg i trygge hender, og berømmer hele rehabiliteringsteamet på St. Olavs Hospital og TOV. Det er usedvanlig mye humor og god tone mellom bruker og hjelpeapparat, sier Bjarne.

Nå har han fått seg en ny protese, som kan høydejusteres, og den er meget godt egnet for alle protesebrukere som går på jakt, eller andre som er mye ute i ulendt terreng. Det blir nå produsert 25 eksemplarer av denne i et prøveprosjekt, og både produksjon og videreutvikling skjer i Trondheim.

3-åringen Adrian
Robin Koksvik, en blid
protesebruker

Det var Momentum-medlem og gårdbruker Tor Dalsheim som opprinnelig hadde idéen til en høyderegulerbar protese med bakgrunn i sitt eget behov for å kunne ta seg frem i området rundt fjellgården nær Jotunheimen der han selv er bosatt.

Ca. 90 % benamputeres grunnet dårlig blodsirkulasjon. Disse har ofte vært plaget med store smerter før amputasjon og er dermed lettet over å ha blitt kvitt smertene, og livssituasjonen forbedrer seg stort sett i positiv retning gjennom en amputasjon. Pasientene får god oppfølging etter at de er utskrevet fra sykehuset. De har etablerte treningsgrupper, med regelmessige kontroller. TOV gir tilbud om videre oppfølging og veiledning etter Gåskolekonseptet. Der får de kyndig veiledning av fysioterapeut og samtidig støtte fra andre brukere. Hver mandag har de "gå-skole", nå arbeides det også med opprettelse av en "løpegruppe". Det er viktig at pasienten generelt er i god form, forteller Svein Sivertsen. Brukerne fremhever selv sterkt det mentale og sosiale aspektet med treningsgruppene.

Da "Momentum" var på besøk, traff vi 3 år gamle Adrian Robin Koksvik fra Tingvoll. Han måtte amputere benet over kneet da han var 4 mndr. gammel, og fikk sin første protese i en alder av 8 mndr. Det var en kosmetisk tilvenningsprotese, senere er det blitt 5-6 i tallet. Denne dagen hadde TOV laget en "avstivning" for kneet, en enkel løsning på prøvestadiet i følge ortopedingeniør Hans Petter Aursand. Guttens mor, Anne Nora, forteller om godt samarbeid med klinikken. Hun har fått den hjelpen hun trenger, når hun trenger den. At hun har kunnet diskutere løsninger med "teamet" synes hun har vært et stort pluss.

Om en pasient har kuttet en hånd, eller noen fingre, skaper det alltid kuldefølelse. Da kan det bli behov for spesialvoter med innsyddde varmetråder. Kuldeintoleransen som pasientene føler, har ingen ting med utetemperaturen å gjøre. Da kan det være godt å ha batteridrevne varmeelementer i skosålene. En av teknikerne ved avdelingen er selv protesebruker. Frode Einum fikk benet amputert som 9-åring, etter kreftsykdom. Han forteller en munter historie fra en gang han var i København, og en "mimer" fulgte etter og gjorde mimestreker. Han lyktes godt i etterligningen, helt til Frode trykket på en knapp og roterte protesen 180 grader sideveis.

Overlege og spesialist i kirurgi og ortopedi, Arne Lium, og ortopedingeniør Frøydis Koksvik Alstad Stenhaug, sammen med en fornøyd pasient Bjarne Skeid Venås

Ortopeditekniker Frode Einum spilte mimeren "et puss", og viser oss allsidigheten med protesen sin

Ortopediingeniør Anne Lutterloh og ortopeditekniker og fotterapeut Merethe Sehm viser oss noe av skoutvalget

Den øvelsen klarte ikke mimeren å kopiere... TOV har dratt stor nytte av sin beliggenhet, bl.a. får de god hjelp fra laboratoriet for bevegelsesanalyse. Den faglige integreringen i virksomheten ved St. Olavs Hospital har medført at man har fått være med på forskningen innenfor dette området og har utviklet seg deretter.

Når vi setter fokus på leveringstiden av proteser, mener ortopediingeniør Frøydis Alstad Stenhaug at kvaliteten så absolutt må settes i høysetet. Brukerne kan få treningsprotese etter 7-10 dager, og de er på sykehuset en uke når de får protese. Byråkratiet kan i noen tilfeller en faktor som skaper ventetid. – Det er feil å sette fokus på leveringstid isolert sett i en slik sammenheng, men jeg forstår godt at en pasient kan bli utålmodig i noen tilfeller sier hun.

Herman Friele jr. lot seg ikke be to ganger og tjuvstartet ordførerkarrieren i Bergen med å åpne foto-utstillingen "Livsglede" på Restaurant Aroma. Bildene gjorde inntrykk på Friele. – Uttrykkene gjør meg ydmyk og imponert, sa han.

AV HAAKON B. SCHRØDER

Momentum er arrangør av utstillingen som inneholder 13 fotografier av Dag E. Thorenfeldt. Den formelle åpningen fant sted tirsdag 14. oktober på Restaurant Aroma som ligger på hjørnet av Rosenkrantzgate og Vetrilidsalmenningen i Bergen.

Fullsatt

Aroma var fullsatt av inviterte og nysgjerrige ved åpningen. I alt 13 fotografier er montert på veggene i den lille, intime cafeen. Bildene gjenspeiler enkeltmennesker som av ulike grunner mangler en kroppsdel. Felles for samtlige er at ingen i sitt uttrykk kommuniserer tristhet eller oppgitthet. Det formelig syder av optimisme og livs

hundre fremmøtte. Han var svært tilfreds med at Drevelin AS og Atterås Ortopediteknikk AS har bidratt økonomisk slik at det ble mulig å hente utstillingen fra Oslo til Bergen.

- Utstillingen avmystifiserer dette med proteser og presenterer det på en folkelig måte, sa daglig leder Svein Vidar Ersvær i Atterås Ortopediteknikk. Han understreket dessuten betydningen av det arbeidet Momentum gjør innen Likemannsarbeid, oppmuntring og veiledning. Daglig leder Rolf Christensen fra Drevelin sa det på følgende måte:
- Livet er ikke slutt selv om man miste et lem. Kunsten er å se positivt på livet. Smiler du til verden, smiler verden tilbake.

Livsglede i en

glede i hvert eneste fotografi. Mellom kanapeer, forfriskninger og engasjerte taler ble bildene betraktet og lystig kommentert av gjestene. Det var unison enighet om at utstillingen ikke bare var god. Den var også ønsket!

Styrbord og babord

Styreleder Nils-Odd Tønnevoold i Momentum var synlig oppglødd og stolt av å kunne presentere utstillingen for et bergensk publikum. Han arbeider aktivt for å folkeliggjøre proteser og holdt et innlegg som signaliserte selvironi, optimisme og glede. Sine egne proteser raljerte han med, for å understreke selvironien.
- Det er viktig at vi har selvironi og humor. Jeg pleier å si at jeg er med i foreningen for benløse fugler, kom det muntert fra Tønnevoold.
Han sa videre at har man først amputert begge beina gjelder det å snu situasjonen til sin fordel. Som sørlending fra en shippingfamilie har han malt den venstre protesen rød og den høyre grønn – styrbord og babord! Nils Odd dro opp buksene og viste fram de fargerike beina til spontan latter og applaus blant de drøyt

Inntrykk

Bildene gjorde et solid inntrykk på Bergens kommende "borgermester" Herman Friele jr:
- Det vedrører mennesker som har fått hardere medfart i livet enn de fleste, men som så absolutt smiler likevel. Jeg tror det kan være vanskelig ikke å bli beveget av de grensesprengende bildene. Friele erkjente likevel at uansett utstillingens positive vinkling, så ble han også preget av alvoret. Og han forstår refleksjonene til fotografen: Til tross for at disse menneskene har mistet en viktig del av kroppen, beviser de at det er fullt mulig å bevare både livsgleden og motet.
- Jeg blir ydmyk og imponert over hvordan det er mulig å etablere en oppriktig positiv holdning til en livets skjebne som en så uomtvistelig gjerne skulle vært skånet for, sa Friele. Han håper initiativet til Momentum kan være til inspirasjon og muntrasjon.
Byens nye ordfører avsluttet med å stille seg uforbeholdent bak Momentums motto: «- Det er bedre å tenne et lys enn å forbanne mørket!»

Foto: Dag E. Thorenfeldt

”amputert” utstilling

Foto: Dag E. Thorenfeldt

Bodø

Siste helg i september var det igjen weekend i Bodø i regi av Momentum.

Fredagen startet med vår tradisjonelle tenning av levende lys for å fremheve at "det er bedre å tenne ett lys, enn å forbanne mørket".

Deretter la styreleder Nils-Odd Tønnevold frem noen tanker omkring livsgledeutstillingen, som hang i lokalene vi var i. Ved middagen og utover kvelden gikk praten svært livlig med god anledning til å treffe kjente og gjøre nye bekjentskaper.

Tusen takk til vår weekend-sponsor OrthoEurope.

ELIN HOLEN / tekst og foto

Pers nye bein

Lørdag hadde vi besøk fra et av våre ferske verksteder, Nordlands Ortopediske Versted AS som holder i vertsbyen. Ort.ingeniør Tor Henning Wiik presenterte firmaet og fortalte om virksomheten. Han hadde med seg en fin overraskelse til en av deltagerne. Per Medby er leggprotesebruker, og Tor Henning Wiik hadde laget en ny hylse til ham. Hylsen hadde han laget i meget lett og tynt materiale. Dessuten hadde han skjært ut vinduer for å gjøre den mer behagelig. Per fikk prøve sin nye protese, og var meget godt fornøyd. "Dette blir godfoten min", sa han.

Datastyrt proteseproduksjon

Tor Henning hadde også med seg et par ortoser med påmonterte føtter under utviklet for å kunne få en følelse av hvordan det er å gå med proteser. Jerry Berglund fra OrthoEurope AB ble bedt om å demonstrere hvordan disse er å gå med. Han tok oppfordringen, spente på seg utstyret og holdt deretter sitt foredrag ca 30 cm høyere enn ellers. Jerry presenterte Omega scanningsystem. Ved hjelp av en ring med flere kamera i tar systemet raskt og enkelt et bilde av stumphen. Dette bildet går direkte inn i pcen hvor en kan bearbeide hylsen før en freser ut en modell og støper en hylse.

Jerry Berglund fra OrthoEurope prøver hvordan det er å gå på proteser (les stylter)

Benløs idrett

Etter lunsj fortalte Momentums like-mannskontakt i Finnmark, Jill Helen Nielsen, om idrett og funksjonshemmede i Norge. Hun arbeider deltid i Norges Handikappedes Idrettsforbund (NFI) som integreringskontakt, dessuten arbeider hun deltid med opptrening av funksjonshemmede. Selv er hun amputert gjennom kneet. Det

weekend

fines en integreringskontakt i hvert fylke som jobber for å kunne hjelpe handikappede med å komme inn i ordinære idrettslag. Dessuten er de behjelpelige med å tilrettelegge treningen for den enkelte. Nytt for oss og nyttig å vite!

Dersom du ønsker å vite mer om NFI: www.nfif.no

Vellykket sightseeing

Våre lokale likemenn Lillian Perret og Per Meby fra Bodø hadde ordnet det slik at vi fikk en rundtur med et sightseeing tog i Bodø by. Her fikk vi fortalt litt av byens historie med innlevelse og mye tørr humor og vi fikk se enkelte landemerker i byen, blant annet flymuséet. Dessuten gikk turen innom Nordlands Ortopediske Verksted sine lokaler hvor vi fikk en omvisning.

En sur grønn en

Lørdagskvelden startet med "en sur grønn en" og dermed ble det middag i festlig lag. Hele Nordlands Ortopediske verksted samt Jerry fra OrthoEurope var med på å heve stemningen og det var ingen ende på taler, hilsninger, vitser og historier. Innimellom ble det også tid til å spise. Vi var ikke så mange samlet denne gangen, men vi som var der gjorde så mye ut av oss at det kommer til å bli flere weekender i Nordland.

Per Meby var meget godt fornøyd med sin nye protese. «-Dette blir go-foten min», sa han

Momentums pris til Årets Ortopediingeniør 2004

Stem fram din kandidat!

Vi ønsker å utdele prisen til den som du synes bør få en ekstra oppmerksomhet. Vi har mye å takke våre ortopediingeniører for og denne prisen er et initiativ for å berømme deres betydningsfulle innsats.

Nå har du anledningen til å vise din takknemlighet og hedre din ortopediingeniør ved å foreslå ham eller henne som mottaker av prisen. Enhver arm- og benprotesebruker bosatt i Norge kan sende forslag. Det er viktig at du grunngir hvorfor nettopp din ortopediingeniør bør få prisen.

Mitt forslag (navn og verksted)

Begrunnelse

Min ortopediingeniør bør få Momentumprisen som Årets Ortopediingeniør 2004 fordi (si gjerne noe om hvordan du blir mottatt av ortopediingeniøren og hans/hennes evne til å lytte og sette seg inn i din situasjon. Har du en eller

flere proteser? Passer protesen(e), fungerer de(n) tilfredsstillende, ser de(n) bra ut? Hva med informasjon, oppfølging og opplæring i protesebruk? Er det noe annet du vil fremheve som du er spesielt godt fornøyd med?):

Fyll ut og send inn ditt forslag

innen 31. februar 2004 til:

Momentumprisen 2004
Momentum v/Juryen
Postboks 49 Skøyen, 0212 Oslo

faks 22 44 33 19
eller e-post info@momentum.no

Juryen består av overlege Per J. Lerud og sjefsfysioterapeut Merete Brandt, begge fra Aker Universitetssykehus, styremedlem/armprotesebruker Helge Borgevad og styreleder/benprotesebruker Nils-Odd Tønnevoll, begge Momentum.

(trenger du mer plass, legg ved eget ark)

PROGRAM 2004

Program for 2004 er fastsatt, slik at dere kan holde av datoene allerede nå. Utfyllende program og invitasjon kommer når arrangementene nærmer seg.

I tillegg til det faste programmet planlegger vi å vise utstillingen «Livsglede» flere steder Hvor vil vi komme tilbake til. Så følg med.

11. februar, Oslo
Gåskolen på Aker Universitetssykehus presenterer sitt opplegg for benamputerte

6 - 8. mars, Hurdalsjøen
Weekendkurs for likemenn

23 - 24. april, Bergen
Årsmøteweekend med overraskelser

7 - 9. mai, Oslo
Aktivitetsweekend med anledning til å prøve ut forskjellige sports- og idrettsaktiviteter

11 - 13. juni, Kristiansand
Sørlandsweekend. Båttur, sørlandsviser osv.

17 - 19. september, Tromsø
Polarweekend med overraskelser

**Atterås
Ortopediteknikk as**

Ortopediteknisk Institutt

Tlf.: 55 27 11 00, Faks.: 55 27 10 99

Adresse: Fjosangervn, 215, 5073 Bergen

E-mail: post@atteras.no

Web: www.atteras.no

*Vi ønsker alle medlemmer
av Momentum en
riktig God Jul
og et Godt Nyttår.*

**"STERKE PRESTASJONER
GIR OSS NY
KUNNSKAP"**

Runar Steinstad
- sølvmedalje i VM i spyd 2003

**Senter for
profese-
tilpasning
i Vestfold**

teknomed as
ortopediteknisk senter

Lingelmeien 65, 3225 Sandefjord
Tlf: 33451875 • Fax: 33451878
E-mail: info@teknomed.no
www.teknomed.no

Runar Steinstad - toppidrettsutøver

Kåre Martin Rugen
ortopedingeniør

Tor Henning Wikk
ortopedingeniør

Merete Mortensen
kontormedarbeider

Morten Wilmann
ortopeditekniker

Tron Lundeberg
ortopeditekniker

Først i Europa!

Som første ortopediske verksted
i Europa kan vi nå tilby komplett
databasert utstyr for scanning og
utfresing til proteser.

Andre produkter:

- Innleggsåler/fotsenger
- Kneskinner
- Korsetter
- Håndleddstøtter
- Spesialsko/ortopedisk sydde sko
- Ankelskinner
- Halskraver
- Varmehjelpemidler

Hovedkontor i Bodø.

Klinikk hver 14. dag ved:

Helgelandssykehuset Sandnessjøen

Hålogalandssykehuset Stokmarknes

*Vi ønsker alle medlemmer
av Momentum en riktig
God Jul og et Godt Nytt År!*

Telefon 75 50 74 20
Telefax 75 50 74 25
E-post post@nordland.no
Internett www.nordland.no

Besøksadresse
Glutten Jakobsen vei 52
8008 Bodø

**Nordland
Ortopediske Verksted**

www.vdesign.no 2003

*Vi ønsker dere alle
En
riktig
God Jul!*

drevelin's
ORTOPEDITERNISK INSTITUTT

Tlf: 55 20 64 60 Fax: 55 20 64 61
Adresse: Møllendalsveien 1, 5009 Bergen
Internett: www.drevelin.no
Webadresse: www.drevelin.no

**Armproteser
er vår spesialitet**

Norsk Teknisk Ortopedi er spesialister på alt innen armproteser og ortoser. Våre ortopediingeniører har lang erfaring i utarbeidelse av optimale løsninger etter brukernes ønsker og behov.

Vi ønsker alle våre brukere og forhandlere en riktig God Jul og et Godt Nytt år!

**NORSK TEKNISK
ORTOPEDI AS**
- spesialister på armproteser -

Besøk: Vikaveien 17 | Pb 10, 2312 Ottestad | Tlf.: 62 57 44 44 | Faks: 62 57 44 45 | E-post: nto@ortonor.no | www.ortonor.no

POLIKLINIKK

Spesialister i Ortopedisk kirurgi tar imot pasienter på instituttet hver uke.

Tilbudet omfatter polikliniske undersøkelser med diagnostisering og nødvendig oppfølging.

*En riktig
God Jul
og et gangvækt
Nytt År!*

**Ortopedisk
Service**

Servicen omfatter vurdering, måltaging, tilpassing og kontroll av ortopediske hjelpemidler som fotsenger, løpsinnlegg, såler, sko, proteser, støtteskiner, korsetter mm.
Timebestilling: Tlf 32 83 04 15

**Drammen
Ortopediske
Institutt AS**
OFF GOODJENT - MEDLEM AV NOR
Vinjesgt. 10, 3018 Drammen
Tlf: 32 83 04 15 - 32 83 82 35

God jul og godt nyttår!

- proteser
- ortoser
- korsetter
- fotsenger og innlegg
- ortopedisk fottøy
- barnehjelpemidler
- sits

OCH ortopedi AS

www.och.no

Oslo & Akershus
23 28 82 00

Østfold
69 30 17 70

Telemark
35 56 15 50

Oppland
61 24 73 30

Møre & Romsdal
70 10 06 70

Ortopediteknikk AS
ønsker
Livsgledes lesere en riktig god jul

Livskvalitet på dine premisser

 OrtopediService AS

Totalleverandør av Ortopediske Hjelpemidler

*Vi takker alle våre
kontakter og brukere
for samarbeidet i året som er gått.
Samtidig vil vi få ønske dere alle
en riktig god jul
og et godt nyttår!*

www.ortopediservice.no

Besøks/lev.adr. avd Lund
Bispegra 28
4632 Kristiansand
Telefon: 38 14 45 80
Telefax: 38 09 35 41

Besøks/lev.adr. avd Sentrum
H. Wergelandsgt. 79
4614 Kristiansand
Telefon: 38 10 58 20
Telefax: 38 02 14 70

Besøks/lev.adr. avd Arendal
Grandgården, Langbryggen 19
Telefon: 37 02 45 90
Sørlandets Sykehus Arendal
Telefon: 37 01 43 54

Besøks/lev.adr. avd Stavanger
St. Olavsgt 6
4005 Stavanger
Telefon: 51 53 81 30
Telefax: 51 53 81 31

Thomas
Budenberg

Jari
Byström

Eva
Budenberg

Kurt
Soini

Frantz Robert
Konradsen

Arnt Eirik
Edvartsen

Torgeir
Pettersen

Arnt Johan
Nordgård
Harstad

Sigurd Skårer
Hamar
Ortopediske as

Nytt ortopedisk verksted i nord

Vi produserer, reparerer og leverer:

- Proteser
- Såler/fotsenger
- Ortoser
- Sko/spesialsko
- Korsetter/Brokkband
- Oppbygninger
- Varmeortoser
- Fysioterapi
- Løplab./ganganalyse

Vi har samarbeid med:

- Hamar Ortopediske AS på levering av ortopediske spesialsyddde sko.
- Spesialist i Ortopedisk kirurgi

Vi har refusjonsavtale med Rikstrygdeverket.

Ønsker du informasjon, time for tilpassing eller konsultasjon hos ortopedlege, ta kontakt!

Hovedkontor:

Alkeveien 14, 9015 Tromsø
Tlf. 77 60 00 22
Faks 77 60 00 23

Avdeling Harstad:

Storåkeren 9, 9411 Harstad
Tlf. 77 00 57 00
Faks 77 00 57 01

www.aktivortopedi.no • E-post: post@aktivortopedi.no

Skreddersydd Til Brukerens Behov

Ny Low-Profile Pathfinder™

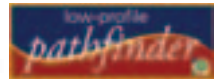
Den prisbelønte Pathfinder foten er nå tilgjengelig i lavere bygghøyde, slik at flere brukere kan få erfare dens avanserte funksjon.

Low-Profile Pathfinder tilbyr den samme dynamiske responsen og spenst som den originale Pathfinder foten. Dens evne til energi-lagring reduserer tretthet i løpet av dagen og bidrar til at brukeren føler økt komfort an kan være mer aktiv.

Spesifikasjon:

- 3cm kortere enn den originale Pathfinder foten, hvilket tillater brukere som har 20cm høyde eller mer i tilgjengelig plass til protesefot

Passer for brukere som veier inntil 159 kg

Maksimal komfort for lårprotesebrukere

Den nye Alpha® AK lineren er ikke bare enda en versjon av en liner for leggprotesebrukere, men er basert på et helt nytt konsept utviklet spesielt for lårprotesebrukere. Den bruker den samme thermoplastiske geléen som de andre Alpha produktene og har betydelige fordeler:

- Spesialutviklet geléutforming for økt komfort som gjør det overflødig å bygge inn myke puter i hylsen
- Spesialutviklet materiale for lår som gir fleksibilitet og gjør det lettere å få lineren av og på
- Mulighet til å varme opp lineren slik at den formes helt etter individuelle mål
- Tilgjengelig i flere størrelser/modeller spesielt utformet for lårprotesebrukere

I samarbeid med
Ohio Willow Wood

Ortho Europe AB, Rubanksgatan 9, 741 71 Knivsta, Sverige
Tel: +46 (0)18 34 92 91 Fax: +46 (0)18 34 92 90
Email: helge.ortho-europe@telia.com www.ortho-europe.com

Vi driver senter for Ortopediske hjelpemidler i Vinkelveien 2, Drammen

Vi leverer:

- Protoser
- Korsetter
- Ortopediske sko
- Løpsinnlegg
- Ortoser
- Fotsenger
- Såler

På samme adresse finner du Ortopediklinikken AS med spesialister i generell og ortopedisk kirurgi

Vinkelveien 2 • Postboks 3568, 3007 Drammen • Telefon 32 80 93 93 • Fax 32 80 93 94

God Jul
ønskes alle
leserne

**NORD-NORGES
ORTOPEDISKE VERKSTED AS**

Vi ønsker alle
God Jul og
Godt Nytt År!

(NNOV), mellomveien 23, 9007 Tromsø, Tel 776 00 810, Faks 776 00 830

TOV

Poliklinikk med ortopediske legespesialister

Ditt behov - vår utfordring

Les mer om vår virksomhet på
www.tov.no

SERVICE MED ORTOPEDISKE OG TEKNISKE HJELPEMIDLER

Produkter

- Ben- og armprotoser
- Ben- og armortoser; støtteskiner
- Korsetter
- Ortopediske spesialsko
- Innleggsåler og fotsenger
- Varmehjelpemidler for kuldeintoleranse
- Kompresjonshjelpemidler for brannskadet hud
- Sitteskall

Tjenester

- Vurdering av behov
- Måltaking og avstøpning
- Produksjon
- Trening og opplæring
- Justeringer og reparasjoner
- Etterkontroll og oppfølging
- Forskning og utvikling

Trøndelag Ortopediske Verksted - St. Olavs Hospital - Olav Kyrres gate 17, 7006 Trondheim - Telefon: 73868832 - Telefaks: 73530501 - E-mail: post@tov.no

Genesis II en naturlig måte å gå på!

Beveger du deg i ulent terreng? Gjør du det så er GENESIS II noe for deg. GENESIS II er en multifunksjonell fot med tilnærmet samme bevegelsesmuligheter som din opprinnelige fot hadde.

Den unike bueformede foten er energisparende og det resulterer i en fjærlignende reaksjon når tåen forlater underlaget. Frasparket ligner på det din opprinnelige fot hadde. Det som skjer er at den oppsparte energien som skapes når du spaserer blir tilbakeført når foten forlater bakken. Det føles helt naturlig.

Genesis II avanserte multi-axiale ankel gir deg som bruker den en naturlig kontrollert axial rotasjon og defleksjon. Alle disse mulighetene til bevegelse gir en naturlig holdning, gange og mulighet til å drive med alle slags aktiviteter uten å tenke på det ujevne terrenget.

Genesis II blir levert til alle aktivitetsnivå og alle vektclasser.

Tekniske spesifikasjoner

- Høyde 13 cm til pyramidisk topp
- Helhøyder opp til 5,5 cm
- Størrelse 21–26 dame
- Størrelse 21–30 menn
- Leveres i alle aktivitetsnivå
- Brukervekt opp til 115 kg

Støtdemperoversikt

farge	motstand	støtdemper
gul	hard	fremme
grønn	fast	fremme
rød	med. fast	fremme/bak
blå	medium	bak
klar	med. myk	bak
orange	myk	bak
sort	ekstra myk	bak

TA KONTAKT FOR Å FÅ TILSENDT GRATIS DEMOVIDEO

Otto Bock®

DERMA

hudpleie-
program

Dette forebyggende og spesielle hudpleie-program bevarer og fornyer hudens naturlige beskyttelse- og immunfunksjoner. Idielle produkter for protese- og ortosebrukere.

DERMA
repair

453H14
• beskytter og fornyer den utsatte huden.
200 ml

DERMA
prevent

453H12
• beskytter mot trykk & friksjon
• beskytter mot svette og lukt.
100 ml

DERMA
clean

453H10
• Mildt vaske-middel som renser huden, protesen, ortosen og lineren.
500 ml

Kontakt din OrtopediIngeniør!

QUALITY FOR LIFE

Otto Bock Scandinavia AB
Tel 22 32 15 50 • Mobile 90 98 29 92
Fax 22 32 15 52 • www.ottobock.no
Email: per.bjergsrud@ottobock.no

Otto Bock®

Hvilken er din favoritt?

Otto Bocks liner-sortiment strekker seg ifra **stabile linere** i silicon for den aktive brukeren til **trykk-utjevnerende linere** i poly-uretan med optimal komfort egnet for følsomme stumper. Vi kan tilby en liner for hver brukers unike behov. Modellene er helt komptible og passer i samme protesehylse. Kontakt din Ortopedi-Ingeniør.

QUALITY FOR LIFE

Otto Bock Scandinavia AB
Tel 22 32 15 50 • Mobile 90 98 29 92
Fax 22 32 15 52 • www.ottobock.no
Email: per.bjergsrud@ottobock.no

VI HAR BYTTET NÅVN

SOPHIES MINDE ORTOPEDI AS BENYTTET ANLEDNINGEN TIL Å
INFORMERE OM NAVNEENDRINGEN OG SAMTIDIG ØNSKER VI
MOMENTUM OG DERES LESERE EN RIKTIG GOD JUL OG GODT NYTT
ÅR.

MOMENTUM

likemannskontakter. Ta gjerne kontakt med din lokale Momentumkontakt

Buskerud:

HELGE BORGEVAD
helge.borgevad@selvaag.no
T: 90 16 26 81 (32 85 64 26)

Sogn:

GUNNAR SKAHJEM
gs2000@frisurf.no
T: 91 37 49 94, 57 63 36 69

Fjordane:

ODDNY J. VÅGE
T: 57 85 44 35, 99 69 80 33

Østfold:

ARNE FREDRIKSEN
lajfrede@online.no
T: 69 27 51 39

Hordaland:

KJELL MJÅTVEDT
pegging@online.no
T: 56 17 80 12

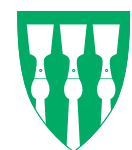
Oppland:

BJARNE FREDRIKSEN
bfred@online.no
T: 61 23 07 52 (91 31 42 81)

Trøndelag:

ELSA SOFIE SOLBERG
T: 74 09 97 76
(99 51 41 12)

Hedmark:

RUNE SØSTUEN
livkarins@yahoo.no
T: 47 02 10 94 (62 42 53 58)

Troms:

WILMAR HANSSEN
T: 77 07 18 75 (98 49 26 05)

Vest-Agder:

BJØRG NODELAND
mnod@frisurf.no
T: 38 15 70 03 (90 66 31 37)

Finnmark:

JILL HELEN NILSEN
jill-he@online.no
T: 78 43 43 23 (91 39 57 95)

Rogaland:

RUNAR ARNASON
minherre@online.no
T: 40 40 83 66 (51 52 90 45)

Nordland:

PER MEBY (Bodø)
per@meby.no
T: 75 58 01 35 (93 41 33 88)

Telemark:

ØYSTEIN SERKLAND
ecmo@online.no
T: 35 94 12 84 (95 14 15 42)

Vestfold:

PAUL HAGEN
p-hagen@online.no
T: 33 46 14 85 (95 70 86 04)

JAN-HENRY SØBERG
(Stokmarknes)
jan_henry48@hotmail.com
T: 76 15 17 14
(91 32 65 70, 94 81 12 02)

GUNNAR BAKKE (Ballangen)
T: 76 92 86 50 (91 35 89 95)

Et godt liv forlenger latteren...

Meld deg inn i Momentum !

Hvem er du? Du er en av oss. Vi er akkurat som alle andre. Vi er unge og gamle, kvinner og menn. Vi er opptatt av hverdagslige sysler, fritidsaktiviteter, jobb, bolig, bil, reiser, kjæresten, familie og venner. Det eneste vi egentlig har til felles, er at vi har amputert eller er født uten arm eller bein. Dette bringer oss til gjengjeld tett sammen. Vi har det gøy og du er hjertelig velkommen inn i fellesskapet.

Hva kan du bli med på?

Vi ønsker å bidra til livsglede gjennom informasjon, muntrasjon og inspirasjon. Du kan delta på møter og seminarer hvor aktuelle temaer tas opp og hvor vi alle blir kjent med hverandre. Du får medlemsbladet fire ganger i året med siste nytt på protesefronten og reportasjer fra alle arrangementene våre. I tillegg har vi et stort nettverk av protesebrukere som har bearbeidet sin situasjon, og som gjerne stiller opp for andre. Dette kaller vi likemannsarbeid.

Åpent for alle

Hvis du er i nær familie eller venn til en amputert, kan du ha stor glede av et medlemsskap. Du får se at andre har lagt historien bak seg og du kan bygge opp et sosialt nettverk.

Du som arbeider med rehabilitering kan også ha glede av et medlemsskap. I Momentum møter du et inspirerende interesseforum bestående av helsepersonell, protesebrukere m.v. Alle ortopediske verksteder, sykehus, opptreningssentre og leverandører er også velkomne som medlemmer for å fremme saker av felles interesse.

Om Momentum

Vi er en interesseforening for arm- og benprotesebrukere, pårørende og alle som er interessert i rehabilitering. Momentum ble etablert i 1996 og har over 500 medlemmer. Styret består til enhver tid av personer hvor minimum 2/3 selv er protesebrukere. Foruten likemannsarbeid, ivrer vi for at protesebrukere skal få en best mulig hverdag. Vi arbeider bl.a. for optimal amputasjonskirurgi - og rehabilitering, ortopedisk service og smertebehandling. Momentum er tilsluttet FFO.

Bli medlem du også... *Innmelding*

Fyll ut og send inn. Porto er betalt!
Eller meld deg inn på www.momentum.no
Du kan også benytte faks nr 22 44 33 19

Ja! Jeg/vi ønsker å bli medlem i Momentum! Prisene gjelder for 2004

Kryss av:

☐ Hovedmedlem kr 200
for protesebrukere	☐ Støttemedlem kr 100
for pårørende, venner, helsepersonell osv.
☐ Familiemedlem kr 300
en bruker og en el. flere husstandsmedlemmer	☐ Bedriftsmedlem kr 1.000
for institusjoner, verksteder og leverandører

Navn _____

Adresse _____

Postnr./Sted _____

Telefon _____

Se www.momentum.no hvis du ønsker mer informasjon før du melder deg inn, eller kontakt eller Nils-Odd Tønnevoll på tlf 22 44 87 97, mob. 92 20 16 26 eller e-post nils@connectum.no

Kan sendes
ufrankert i
Norge.
Momentum
betaler
porto

SVARSENDING

Avtale nr 140116/21

MOMENTUM
SKØYEN BEDRIFTSSENTER
0212 OSLO

A PRIORITERT
PRIORITAIRE

NORGE

P.P.

Returadresse:

Momentum
pb 49 Skøyen
0212 Oslo

Er du fornøyd med foten din?

Liten eller stor - det føles godt å vite
at funksjonen finnes.

Dette gjelder ikke minst proteseføtter.
Uansett størrelse og utførelse skal
en Flex-Foot alltid levere samme
gode grunnegenskaper.

LP Vari-Flex er det ultimate alternativ
til alle som ønsker Flex-Foot's kjente
egenskaper, men hvor det av plass-
hensyn kreves lavere bygghøyde.

LP Vari-Flex - en førsteklasses
protesefot når plassen er liten.

Kontakt din ortopediingeniør eller
Terje Eintveit, Össur Nordic,
tlf 91 36 42 82 for mer informasjon.

Velg Flex-Foot - så vet du hva du får!

Vari-Flex®

LP Vari-Flex®

FLEX|FOOT®

Össur Nordic

tel
e-mail

+46 18 18 22 00
info@ossur.com

www.ossur.com

Life Without Limitations